

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünnepnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

Nemzeti lobogónk az angol hadihajókon.

A sokszor mellőzött, sárba taposott magyar nemzeti lobogó fönn lengett ma minden angol hadihajó árbocán, mely megérkezett ide hozzánk, Fiuméba, Magyarországra. A leghatalmasabb és bátrabb nemzet keblére öleli tehát azt a vérrel ázott szent jelvényt, melyet mellőzött a legsilányabb és leggyávább népség: Ausztria szülöttei.

A zászlósértésért Angolország szerezte meg az elégtételt. A magyarok nem nézik meghatottság nélkül azt a háromszínű zászlót az angol hajókon. A szemekben szivárog a könny, mi akkor szokott fakadni a kebelből, ha egy méltatlan sértés után megkaptuk a legfényesebb elégtételt.

Örülünk azonban ez egyszer, hogy az angolok nem tudnak magyarul. Miért értsék meg e sorokból a keservünket? Miért tudják meg, hogy bennünket a legszentebb jogainkban sértenek? és hogy Kossuth Lajos hazáját nyomorult tartomány gyanánt „kezelik“?

Az angol katonák oly érzéssel kötnek ki Fiumében, mintha a dicső Albion ködös, de szabadságában napsugaras földjére érkeztek volna. Pedig mennyire nincs így! Ez a napsugaras föld a szabadságában ködös. Sajnos, hogy így van; sajnos, hogy érezzük; de öröm, hogy erről talán nem sejtenek semmit egy nemzet szabad gyermekei.

A napokban volt itt a mi hajórajunk. Talán a fekete-sárga zászlóit is a mi pénzünkön szőtték. Magyar nemzeti lobogó nem volt azokon a hajókon. Élénk képet nyújtott ez a két állam, Magyarország és Ausztria közötti viszonyról. Magyar pénzt, magyar katonákat láttunk rajtuk, de a magyar pénzen vett holmik idegen színre voltak festve, a magyar katonákat pedig idegen nyelv vezérelte.

Most idegen hajók jöttek ide. Rajtuk látjuk elismerését nemzetünknek. Amit nem láttunk a nemzetünk pénzén is épített hadihajókon! De ez a sérelem most még sem tűnik oly nagynak, mint a lelkesedés, mit az okoz, hogy egy igazán életrevaló nemes érzésű nemzet megbecsüli a magyart. A velünk, sajnos, közösségben élő Ausztria nem akarja elismerni Magyarországot külön állami jellegét. De elismeri s mutatja hogy elismeri, Angolország.

Amit tehát nem tettek meg a magyar király katonái, azt megteszik az angol király alattvalói.

Pedig annak kutyakötelessége lett volna az, mi ennek csak lovagias kötelessége volt. Nagy jelentősége van az angol hajók árbocain lobogó magyar zászlóknak. Ausztria maholnap maga marad a magyar nemzet-tagadásban. Mert ezt az új fogalmat is az a dicső népség födőzte fel. *Nemzettagadás* a helyes neve annak a politikának, mit századok óta folytat Ausztria.

Olyan nemzetet pedig letagadni a világ előtt, ami létezik, ami létezését sok nagy kulturvívmannyal bizonyította be, nem lehet. Megkegyült félbolondok őrvjögő kísérletei ezek. A bolondok házába vezet ez az ut.

Az angol hajók magyar jelmezen való érkezése még nem igen fog enyhítőül hatni az osztrákok idegeire. Nekünk magunknak, magyaroknak is arra kell törekedni, hogy a *külön állami* voltunkat belülről is, magunk hozzuk érvényre; annak valódiságát ökölbesorított kézzel is adjuk tudtára ha kell mindenkinek, aki azt kétségbe meri vonni.

Sok helyen vérző nemzeti önértetünket azonban eltakarjuk szeretett vendégeink, az angol katonák előtt. Érezzék magukat úgy, mintha saját szabad hazájukban volnának. A nemzet, mely tapssal fogadja őket, épp oly nemes és szabadságszerető, mint az angol nemzet. Magyarország ünnepnapja a mai, melyben fogadhatja a szellemében hozzánk leginkább rokon nemzet, Angolország fiait.

Kossuth a munkásokért. Mint a fővárosi reggeli lapok jelentik, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter tegnap közölte a munkásoknak baleset és betegség esetére való biztosításáról szóló törvényjavaslatot, amely a baleseti biztosítást kötelezőleg kiterjeszti mind azokra az üzemekre, amelyek legalább husz munkást foglalkoztatnak állandóan. Beveszik a biztosításba az ipari és mezőgazdasági vállalatoknál 2400 koronáig terjedő évi fizetéssel alkalmazottakat is. A baleseti biztosítás összes költségeit *kizárólag a munkaadók* fizetik. A kormány e szociális törvényjavaslatot megelőző törvényere kívánja emelni, ezért mindjárt az október hó 10-én összeülő képviselőház elé fogja terjeszteni.

SVENTURATO!

In una forma relativamente decente, sebbene colla ridicola ostentazione di disprezzo per noi, disprezzo di cui andiamo altamente orgogliosi e che consideriamo il più eloquente attestato della rettitudine del nostro contegno, l'onore deputato fa rispondere, o meglio — a nostra opinione — risponde, alla notizia da noi data sulla sua esclusione dalla soirée offerta dal

contrammiraglio Jedina in ricambio delle cortesie di cui la squadra a. u. fu qui oggetto. L'articolo che si intitola: *Un insinuazione stupida* dice che la nostra notizia è una invenzione stupida. Sventurato il grand'uomo; tutta la meravigliosa sua intelligenza, tutto il sagacissimo ingegno non valsero a salvarlo. Questa volta è proprio lui che s'è rivelato stupido, cretinescamente stupido.

Ammettiamo sia vero tutto ciò che nell'articolo è narrato. Ammettiamo sia vero che il contrammiraglio Jedina non abbia dato una soirée; ma che il conte Montecucoli ha dato un banchetto.

Ebbene che ne deriva? Che, se non fu il contrammiraglio Jedina, fu l'ammiraglio conte Montecucoli a escludere il deputato dall'invito. Nè giova l'affermare che il diner del conte Montecucoli ebbe carattere militare, poichè, se furono invitati il r. governatore, il suo sostituto conte Wickenburg e il magnifico podestà, poteva, anzi doveva, secondo le leggi della più comune convenienza, entrarci anche il deputato. Se dunque l'offesa cui abbiamo accennato, non venne dal contrammiraglio Jedina, parti dal l'ammiraglio conte Montecucoli, ed è lo stesso, anzi peggio, poichè il grado maggiore di questo alto militare dà significato più grave all'offesa. E il grand'uomo, che per sua stessa confessione, ha dato tanti splendidi saggi della sua intelligenza superiore, eccezionale, non ha compreso che quelle che egli adduce come prove dell'alto concetto in cui lo tiene l'ammiraglio Montecucoli, della deferenza cordiale che gli ha dimostrato, sono prove invece di un fatto ch'è colpo mortale al suo orgoglio, che stia sicuro, gli renderà ancora dei brutti servigi. Tutti quei vanti, così strani in lui, dimostrano ch'egli ha fatto ogni sforzo per entrare nelle grazie dell'ammiraglio e che non ci è riuscito. Egli afferma che ebbe col conte Montecucoli un cordialissimo colloquio, vanta di avere scambiato con lui la visita; noi non possiamo controllare la verità di questi fatti, ma li ammettiamo veri. Che cosa ne risulta? Che il deputato fu l'unico di coloro con cui l'ammiraglio scambiò la visita, che fosse escluso dal diner offerto sulla nave da guerra. Che piccolo poi il grand'uomo! Dice che a noi dispiacerà molto il sapere che alla soirée del r. governatore egli ha lungamente parlato col conte Montecucoli Com'è sciocco e come nello stesso tempo impudente lo sventurato. Ora mena vanto dell'onore dell'essersi trattenuto coll'ammiraglio conte Montecucoli, dimenticandosi i suoi vanti passati in senso tutto opposto.

Non si fanno spropositi, non si commettono imprudenze, imperdonabili imprevidenze, senza trovarsi poi in gravi imbarazzi. E quando vengono le conseguenze degli spropositi, bisogna dire: *mea culpa!* Si può sfogare l'ira facendo l'imperti-

nente, il villano con chi canta la verità, ma si cade nel ridicolo e tanto più quanto più ci si tiene ad essere un gran uomo accorto!

L'articolo ci darebbe occasione e argomento di sferzate a sangue sulla groppa del grand'uomo; ma ormai egli non può essere oggetto che di una grande pietà. E non ci rimane altro che constatare un fatto di cui garantiamo la verità e che dimostra che sia dalla soirée, sia dal diner in una delle navi della squadra, il deputato fu escluso, perchè si è voluto escluderlo. Questa è verità, e sfidiamo chi che sia a smentirci.

Il contrammiraglio Jedina pregò il r. Governo politico di fargli la lista delle persone che, secondo le norme vigenti in queste circostanze, egli avrebbe dovuto invitare. La lista fu estesa, e fra i primi nomi fu posto quello del deputato. Allorchè, poi, la lista venne presentata al contrammiraglio Jedina, questi di sua mano cancellò il nome del deputato. Questa è la verità e non temiamo smentite. Tutta la folla d'insolente che il grand'uomo ci gettasse contro non varrebbe a distruggere questo fatto, sul cui significato ci siamo occupati anche troppo.

Don Chisciotte voleva un tempo sfidare tutti gli eserciti, ora è ridotto a mendicare un atto di cortesia da un militare e fa un fiasco solenne. E' la conseguenza delle sue ridicole spacciate. Reciti il *mea culpa* e si sfoghi pure contro di noi; ci diverte, glielo assicuriamo, ci diverte assai.

A dalmáciai hadgyakorlatok és a nyilvánosság. Jelentettük már, hogy a dalmáciai kombinált hadgyakorlatokra, amelyek a jövő hónap elején tartanak meg, külföldi államok attaséit nem hívják meg, még az olasz attasé sem, pedig ez a nemzetközi szokással ellentétben mert a hadgyakorlatok az olasz vizek közvetlen szomszédságában fognak lefolyni. Ma azt jelentik lapunknak Bécsből, hogy egy attasé mégis ott lesz a dalmáciai gyakorlatokon, még pedig — a montenegrói hadsereg képviselője. Érdekes ezenkívül az is, hogy laptudósítokat sem bocsátanak a manőverre, a melyek a nyilvánosság teljes kizárásával fognak lefolyni.

Abbazia leleplezése.

— Az első igaz fürdőlevél. —

Az osztrákok felfújt „fürdőhelyéről“ végre meg merte valaki írni az igazságot. A sok vendégcsalogató, hangzatos reklámozás után, mik éve óta telekürtölik a világot e „tengeri fürdő“ pompás voltáról és természeti bájairól, jól esik már egyszer egy igazi fotografiát is látnunk a bécsi spekuláció szomszéd svindlijeiről, a miket együttesen „Abbazia tengeri fürdő“ gyűjtőnéven hirdet és használ ki egy élelmes osztrák vállalat. Ajánljuk hát az alábbi abbazia levelet, mint első hű tükrét Abbaziának, szives figyelmébe legfőként magyar honfitársainknak, a kik még mindig ezrével ülnek föl a pompás „ten-

geri fürdő csábainak s tódulnak le (főleg a budapesti Dob- és Rombach utcából) Abbaziába a pénzükért — boszankodni.

Az érdekes fürdőlevél, mely hű képet adva Abbaziáról, I—Ó aláírással jelent meg egyik legelterjedtebb budapesti lapunkban, szó szerint ezeket mondja az Abbaziát felkereső vendégek keserű kiábrándulásairól:

A külföldi fürdővendég megy vaktában a világnak, mint a magyar üdülő, a ki főleg a külföldön, bizonytalan bolyongásai közepett igen szánalomraméltó alak.

Hány magyarral találkoztam én a külföldön, olyanal, a ki csalódottan sóhajtott fel: „Ha én ezt tudom, de hogy jövők ide!

A fürdő- és üdülő-telepek hirdetései vagy reklámckikeire nem lehet adni, mert ezek a maguk érdekében természetesen mindent földicsérnek, hogy így az olvasót magukhoz csábítsák.

Az utazó közönség csak elfogulatlan és hű leírásokból tájékozódhatnék, a milyenekkel — fájdalom — a mi lapjaink nem rendelkeznek. Részben ez lehet az oka annak, hogy a magyar közönség főleg a külföld olyan fürdőjére is tódul, a mely semmiképpen sem érdemli meg az odautazás fáradaimait és az ottani időzéssel járó nagy kiadásokat.

Ezek a gondolatok, főleg most, hogy Abbaziába is kivonultam, lettek különösbőlben aktuálisokká.

Mennyi jobb sorsra érdemes magyar izzad és vergődik ezen a 30—32 fokos meleg, házakkal már valóságos városmódjára beépített szűk helyen és fürdik abban a mindenféle levéktől piszkos vízben, melyet „tengeri fürdő”-nek keresztelt el az élelmes bécsi német.

Ped' ha tudná az a jó magyar közönség, hogy Abbazia minden egyéb inkább, mint tengeri fürdő, bolondjában talán mégsem tódulna ide.

Ennek a „tengeri fürdő”-nek megtett helynek csupa sziklás meredek partja van, a hol a gyermek és felnőtt a homokban sehol sem heverészhet, sütkérezhet; vize pedig csöndes időben, — akár csak egy kis tóé — sohasem hullámzik. Sósak elég sós, az igaz; de tudok én ennél Erdélyben és másutt is otthon jóval sósabb és összehasonlíthatatlanul tisztább vizet, ahol a gyermek nincs kitéve annak, hogy a magas parttól leesve, a sziklákon zuzza össze magát.

Mikor a Déli-Vasúttársaság e telepet építeni kezdte, nem is gondolt senki arra, hogy itt szabad tengeri fürdő is legyen. Téli és kora-tavaszi üdülő és pihenő helyet akartak csinálni az őszi vadászaton és a bálokban kimerült felső tizezernek. A minden osztrák vállalkozást szívesen pártoló dinasztia és bécsi arisztokrácia, melyhez hűségesen csatlakozott számos magyar főúr is, csakhamar fölvirágoztatta ezt a természetből kétségtelenül pazarul megáldott szép helyet, ahol pár hetet késő őszzel, vagy — kora tavasszal tenniszszel, csolnakázással eltölteni bizonyára kellelmes is lehet. De mellbeteg, vagy csak gyöngye embernek ekkor is kár idejönnie, mert a téli időjárás, — amint ezt az abbaziáiak maguk is beismerik — annyira szeszélyes és változó, hogy a beteg ember gyógyulás helyett csak a legnagyobb veszélynek teszi ki magát.

Mikor azonban a hely szépségének híre futott, részben a könnyű és olcsó közlekedés, de még inkább a hiuság, hogy ő is ott lehessen, ahol a télen a felső tizezer, seregesen vonzotta ide az olcsóbb nyári időszakban a magyarországi, főleg pedig budapesti középosztályt; és minden keserű tapasztalás és csalódás dacára évről-évre többen tódulnak ide és szenvedik végig ama tor-

turákat, melyekről otthon részint a becsapásuk miatti restelkedésből, részint pedig megint csak ostoba hiuságból mélységesen hallgatnak.

Abbazia a sósvízen kívül a tengeri fürdő egyik kellékével sem bír. — De ez még nem minden. Amellett, hogy nyáron rettenetes nagy itt a hőség, még a tengerbe eresztett kloákák minden illatát is végig kell szenvednünk a különben igen szépen gondozott partokon továbbá rendszeren a nyári időszakban folyó építkezéseknél a sétáló közönség lépten-nyomon annak van kitéve, hogy a vakolat, tégladarab stb. a nyakába hull.

Aztán ha mindennek fejében valami nagyon olcsó volna ez a hely. De erről szó sem lehet.

Az is tény, hogy a vendégeknek legalább is kétharmada magyar, de feliratot magyarul azért kettőnél többet nem láttam. Még ez a kettő is csak az illir és a német után következett.

Magyar pincért, szobalányt is csak itt-ott tartanak egyet-egyét, de csak szem-szurásból.

— Minek tartanánk többet — mondta egy vendéglős — mikor a magyarok mind beszélnek németül is.

És ebben a vendéglősnek tökéletesen igaza van. Mert ha a magyar mindenbe belenyugszik és németül beszél, hát tőrje el a semmi belevést is.

Az angol flotta megérkezése.

Látogatás az önálló Magyarországnál.

Nem merték huzni a hóhér-nótát.

Kétezer magyar készenlében.

Magyar trikolor az angol hajókon.

Angol pontossággal, az előrejelzett délelőtti tíz óraker horgonyt vetett ma a fiumei kikötő n. o. longo-ja mögött az angol királyi tengeri haderejének egy hadosztálya, a földközítengeri flotta egyik része, hét darab első osztályu csatahajó. Nevüket, parancsnokukat s főbb tisztjeiket már korábban bemutattuk. Most csak annyit, hogy a kormányzóság által tegnap jelentett kilenc hajó helyett csak hét vetett horgonyt Fiume előtt.

A Farasina szoros fiumei kapujában tizedfél óraker tünt elő a lénia-egyenesen felfejlődött hajócsapat. Alig husz perc alatt már benn volt a flotta Fiume külső kikötőjében. Megelőzte az Abbaziából félóra előtt indult s már jóelőre dőcögő ungaro-kroatai személyszállító gőzöst.

A mólókon, rivákon sűrű tömegben várta már a kedves vendégeket, Edvárd király büszke tengerész-katonáit, Fiumei népe s az Abbaziából százával átrándult magyar fürdőközönség. A háttérben még sűrűbb tömegek várakoztak. Ez utóbbi tömeg azokból a hazafias érzésű férfiakból állott, a kik *fütyülökkel ellátva lesve-várták*, meg meri-e tenni Fiume magyar polgárságával azt a szégyent a katonai copf, hogy, mint előre híre futott, az angol király katonáit a gyűlölt Gotterhaltéval fogadtassa a magyar kikötőváros partjain.

A fütyülők azonban, hál' istennek, zsebben maradtak. Nem kel-

lelt szolgálatot tenniök. A katonai ész az utolsó pillanatban job-bik eszéhez tért. Bevette a *Fiumei Hirlap* idejében megadott tanítását, ne merjék itt huzatni a gyűlölt hóhér-nótát.

És nem merték!

Edvárd király büszke flottáját nem a Gotterhalte utálatos akkordjaival, hanem az angol király himnuszával fogadta az osztrák császár armádiájának fiumei képvisellete. Mikor két gőzcsonakon az Adamich-mólón kikötött a távoli hadihajókról jövet lord *Beresford* hét főbb tisztje kíséretében, a Jelasics-ezred katonabandája rázen-dített a „Grood sawe the King”-re. A mólón hering-módra szorongó, csupa uri publikum zajos éljenzésbe, evvívzásba s hipp-hipp-hurráh-zásba tört ki, nem parancs-szóra, de önként, szivből: üdvözölte a világ legszabadabb s leg-önérzetesebb hadseregét.

A publikum köréből rögtön egész sereg „kodak” szegeződött a két gőzcsonak felé, melyből partra szállott a flotta parancsnoka, hét tengerésztiszt kíséretében. *Beresford* lord admirális s valamennyi társa hófehér, könnyed és kényelmes uniformisban voltak. Semmi ékes-ség, semmi aranyzsinór rajtuk. A tengernagyon is mindössze egyszerű ezüst parolé volt, rajta ezüst levelekkel. Egy osztrák őrnagy is „diszesebben” nézett volna ki nála. Az alacsony, ősz, borotvált admiralis szívesen köszönetetett vissza a közönség felé a szíves üdvözletért.

Közben dörögtek az angol hajó-ágyuk, Fiume üdvözlésére huszongyert lövének.

A külső kikötőkben horgonyt vetett hadihajókon pedig vígan lenggette az enyhe szellő a magyar nemzet imádott jelvényét, a *piros-fehér-zöld magyar lobogót*. Az angol flottában, ellentétben az osztrák császárnak minap itt vendégeskedő hajóhadával, volt annyi tisztesség és udvariasság, hogy mihelyt magyar vezekre hajózott, rögtön felvontatta minden hajójának árbocára a magyar nemzetiszín zászlót. Hazafias örömmel és *hálaival* jegyezzük föl ezt a tényt az angol flotta vitzijéről, mert az angol király hajóhada ezzel a cselekedetével is mintegy tüntetőleg kifejezésre juttatta, hogy Fiume kikötőjében ő a magyar államot, az önálló magyar államot akarta megtisztelni látogatásával. A mit a pénzünkből kitarított császár marina minap szintén tüntetőleg elfeledett, egyetlen magyar lobogót se huzatván föl árbocaira: a magyar önálló államágról való megegyezést, erre a kötelez udvariasságra ime most megtanította a bécsi és pólai copf-lovagokat egy idegen nagyhatalom sokkal tekintélyesebb képvisellete.

Az admirálisra és kíséretére a mólónál *Nákó* Sándor grófnak külön ez alkalomra lehozott diszhintai s automobilje várakoztak. *Beresford* lord negyedmagával az első diszhintóba szállt a másodikban többi három tisztje foglal helyet. Az automobil üresen maradt. A rövid kocsisor így indult meg a közönség zugó éljenzése közt, a kormányzói palota felé, a hová az angol admirális tiszteletét ment tenni a magyar állam reprezentálójá előtt.

Nákó Sándor gróf magas vendégét a palota lépcsőházában várta s onnan szalonjába vezetve, sokáig elbeszélgetett vellük.

Az angol hajóraj elébe a külső kikötőkbe fogadásra *Faber* fiumei angol főkonzul ment ki a *Clotild* gőzhajón, mely angol lobogóval volt dekorálva. A révkapitány képviselében pedig *Rödiger* Ernő osztálytanácsos, révkapitány csónakázott el az angol flotta elé.

A mólón a 79. közös gyalo-g ezred diszszázada várta kettős orban felállítva, egy őrnagy parancsnoksága alatt Fiume ritka vendégeit.

A kirendelt diszszolgálatot az autonom városi rendőrség részéről *Mitrovics* kapitány parancsolta.

Az angol flotta fiumei vendégeskedésének egész programját már tegnap közöltük. A mai nap eseményeiből csak ismételjük, hogy *Nákó* gróf kormányzó ma délután fogja visszaadni a vizitet *Beresford* admirálisnak.

HIREK.

— **Személyi hírek.** *Kossuth* Ferenc kerknedelmi miniszter, mint Budapestről telefonozták, holnap a székesfővárosból Herkulesfürdőbe utazik. — *József* királyi herceg feltségével, *Augusztá* királyi hercegasszonnyal és udvari kíséretével, mint Budapestről je entik, a fővárosba érkezett. A hercegi pár Budapestet hosszabb időt fog tölteni. — *Jászberényi Kalmár* Endre, a magyar államvasutak főfelügyelője s titkárságának vezetője, Abbaziában időzik. — *Solymossi Elek*, a Népszínház nyugalomba vonult kiváló művésze s a magyar drámairodalom első ismertetője Horvátországban, Fiumébe érkezett.

— **Per norma.** Vannak olyan törvények is, a melyek nincsenek törvénykönyvekbe írva, mégis meg kell tartani. Ilyen törvény például a ma még érvényben levő azon társadalmi kötelesség, hogy sérelmet ne tőrjünk, azért szerezzünk elégtételt. Ezt legalább annak kell megtartani, a ki a társadalomban szerepet akar játszani és visz is bizonyos szerepet. Ha ezt a törvényt megszegik, magától a társadalomtól érkezik meg a megtorlás. Éppen ez történt meg akkor, mikor lovag *Jedina Lipót* ellentengernagy mellözte estélyéről *Zanella* Rikárd képviselőt. Ezt mi meg is irtuk. Az az tiltakoztunk *Jedina* sértése ellen, mely Fiumét érte, mellözvén képviselőjét. E miatt *Zanella* ur ma nyilatkozott. Bántja hogy mi érdekében, jobban mondva a város érdekében szólunk. Első sorban azt állítja, hogy nem *Jedina*, hanem *Montecuccoli* adta a szóban levő estélyt. Ez nem igaz. Ha igaz is volna, ám örüljön *Zanella* ur már most annak a pofonnak, amit *Montecuccolitól* kapott.

Ez ugylátszik, jobban esik neki. *Montecuccoliról* pedig azt állítja, hogy szóba állt vele. Nos, ezt csudálnánk *Montecuccolitól*; de nem is hisszük. Végül azzal dicsekszik, hogy a csavargók részére iskolahajót akar alakítani egy ki-mustrált hadihajóból. Nemes gondolat. Hanem azt már *Zanella* gyermekkorában kellett volna megcsinálni. Akkor *Zanella* is valószínűleg hozzá sokkal méltóbb foglalkozást talált volna, mint a képviselőség. A város pedig megkímélte volna magát a meg nem érdemelt sértéstől.

Arra vonatkozólag pedig, hogy lovag *Jedina Lipót* nem adott estélyt, csak a következőket jelentjük még ki. Dacára a „legilletékesebb” illetéktelen hiradásoknak, lovag *Jedina Lipót* még is adott estélyt.

Az estélyre Zanella Rikárd is elő volt jegyezve a polgári intéző körök részéről. Nevét azonban maga Jedina törölte a meghívandók közül. Ezt pedig mi igazán a legilletékesebb helyről tudjuk.

— **A pápa örököi.** Nagyváradról a következő érdekes örököségi ügyről értesítetek: Nemrégiben Dencz János kanonok halt meg Nagyváradon. Minden vagyonát, amely 507 korona értéket képviselt, jótékony célra hagyományozta. Többek között tíz koronát a pápa is örökölt a nagy vagyonból. Az örökösök utolsó akarata volt még az is, hogy a nagyváradai klérus egy tagja személyesen vigye az örökséget Rómába a szent atyának. A Rómába való költséget bizonyára nem vonják le ebből az örökségből.

— **La squadra inglese.** L'attesa è graditissima squadra del Mediterraneo é giunta questa mattina. Le navi si sono in parte ancorate nella nostra rada, in parte nel vallone di Buccari.

Le navi ancorate nella nostra rada sono:

„Bulwork“ nave ammiraglia, comandante sir Stardel — „Venerable“ comandante contrammiraglio sir Brizeman — „Formidable“ comandante sir N. Simons — „Queen“ comandante sir Baiby — „Implacable“ comandante sir Patay — „Irresistible“ comandante sir Tufoall — „London“ comandante sir Wilkson — Avviso yacht „Surprise“ con a bordo il comandante della squadra l'ammiraglio lord Charles W. B. Beresford.

— La divisione che si è ancorata nel vallone di Buccari, è composta delle seguenti navi:

„Leviathan“ nave ammiraglia di 14320 tonn. comandata dal capitano sir Roberto Bayle, con 900 uomini d'equipaggio e 18 cannoni; su questa nave è imbarcato il viceammiraglio sir. H. Lombor.

„Suffolk“ nave incrociatore di 9950 tonn. con 670 uomini d'equipaggio e 14 cannoni, comandante capitano sir. R. E. Wenuys — „Lancaster“ incrociatore, gemello alla „Suffolk“ comandata dal capitano sir. H. L. Geath — „Cornarvon“ di 10870 tonn. con 599 uomini di equipaggio e 10 cannoni, comandata dal capitano sir. George Warreader-Bart — „Diana“ incrociatore di 5690 tonn. con 400 uomini d'equipaggio e 14 cannoni, comandata dal capitano sir. R. S. Philipps Horbry.

Le belle e superbe navi sono entrate nel nostro porto, spiegata sull'albero la diletta tricolore ungarica.

— **Az olasz hadgyakorlatok.** Megemlékeztünk minap azokról a fontos hadgyakorlatokról, miket az osztrák határszélen, Brescia tartomány legészakibb részében, Olaszország rendezett e hó 21-étől kezdődőleg. Az olaszok e manővert a legnagyobb titokban csinálják végig, úgy annyira, hogy bár az első összecsapásn k már e hónap 21-én kellett megtörténnie a támadó és a védekező fél között, de sem az összecsapásról, sem a hadgyakorlatról eddig egyáltalán semmiféle hír nem érkezett. Ma pedig hallunk egy hírt, mint lapunk más helyén olvasható, Ausztria is a legnagyobb titokban rendezi dalmátparti gyakorlatait. Vagyis a copfos Bécs még ebben is idegen hatalmat majmol. Eddig a legnagyobb reklámot ő verette az armádia manővereihez; most azonban, hogy idegentől lát egy „taktikai reformot“, hát ő is elkezdi egyszerre titkolózni. Szóval a vén osztrák katonai copf még ebben is megkészt egy eszmével.

Az olaszok „titkos“ manőveréről különben ezeket írják Rómából:

A hadügyminiszter a legnagyobb csöndben készítette elő a hadgyakorlatot, amelyet Brescia legészakibb részén, Dél-Tirol határán tartanak meg. A hadtestparancsnokság elrendelte, hogy a tartalékosok behívására, a gyülekező helyekre és minden más intézkedésre vonatkozó rendeletet szolgálati titokként kezelni. Elrendelték, hogy minden tekintetben úgy kell eljárni, mintha valóságos háború volna és ezért még az utasok és a pesi kivándorlók szabad mozgását is korlátozzák. A gyakorlaton tizenegy ezred vesz részt: hat gyalog-, két alpesi vadász-, két berzaglieri-ezred, tábort és hegyi tüzérség, utászok, szekerészek, egészségügyi és különleges csapatok. A gyalogezredek kocsi helyett teherhordó állatokat kaptak és ezeket minden ezrednek a hadgyakorlat helyén magán kellett megszereznie, mintha igazi háború lett volna. A hegyi tüzérség kivül nagy föladatokat rónak a tábort tüzérségre is, amelynek legénységét szintén rá akarják szoktatni arra, hogy olyan helyen, ahol a lovak már nem tudnak tovább jutni, maga szállítsa az ágyut. A lövészer és élelem szállítására gépkocsit használnak, a mi nagy költséget okoz, mert a hajtóerő, a benzin nagyon drága Olaszországban.

— **Brosúra a király ellen.** Berlinből jelentik nekünk: Néhány hónappal ezelőtt Barré André francia író tollából brosúra jelent meg, amely Ferenc József királyt gyalázza. Nyomban a brosúra megjelenése után azt híresztelték hogy a brosúra a szerb kormány rendelkezésére készült. Ezt a hírt azonban úgy Vuics bécsi szerb követ, mint pedig Péter király is megcáfolta Czikan báró belgrádi követünk előtt. Mindketten kijelentették, hogy ők semmit sem tudnak arról, hogy a brosúrát a szerb kormány rendelete volna meg s nem is hiszik, hogy a hír igaz lenne. Most a Voss. Ztg. mai számában egy cikkelyben bebizonyítja, hogy a gyalázó brosúra csakugyan a szerb kormány rendelkezésére iródott.

— **A kiskereskedők alkalmazottainak segélyző pénztára** holnap, vasárnap d. e. fél 12 órakor a kereskedelmi és ipartestületi egyesület nagy termében rendkívüli gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Közlemények a vasárnapi munkaszünetről. 2. A testületi jelvény megállapítása. 3. Egyéb indítványok. Ha a gyűlés a kifizető időpontig még nem volna határozatképes. kezdetét egy fél órával elhalasztják.

— **A király Csehországban.** A király, mint a Bohémia jelenti, az idén tizennégy napot fog Prága városában tölteni; azután több német-cseh várost is meglátogat. A király kísérete ezuttal a szokottnál is fényesebb, nagyobb lesz. Károly Ferenc József királyi herceg és Mária Annunciata királyi hercegnő is Prágában fog tartózkodni. Károly Ferenc József egy évig szándékozik Prágában maradni, hogy a két egyetemen a jogi előadásokat hallgathassa. Mária Annunciata királyi hercegnő, ki az alapítványi hölgyek házának apátnője, a nemes hölgyek nagy küldöttségét vezeti a király elé. Prágában való tartózkodása alatt a király általános k hallgatást is fog adni, a mi még ez ideig nem történt meg Csehországban.

— **Per le elezioni comunali.** Notificazione concernente l'esposizione della lista generale degli elettori valevole per la elezione suppletoria annuale di due e per la triennale di 28 rappresentanti municipali.

Si rende di pubblica ragione che a norma dello Statuto Civico, saranno esposte nella cancelleria magistratuale nelle ore di ufficio, a partire dal 1 settembre e per lo spazio di sei settimane, a libera ispezione di ognuno, le liste degli elettori di città e del territorio, valevoli per le prossime elezioni suppletorie annuali, nonché per le elezioni triennali.

Per la produzione di eventuali reclami contro le medesime vale il termine di 14 giorni, e ciò dal 1 a tutto 14 settembre; spirato questo termine, non verranno più ammesse eccezioni contro la lista delle liste.

Ogni membro del Comune, godente il

diritto di elezione, può reclamare la iscrizione di un elettore che non fosse compreso nelle liste, e chiedere la cancellazione di chi indebitamente vi figurasse, come pure esigere la rettificazione di qualsiasi errore incorso nella compilazione delle medesime (par. 36 Statuto Civico).

Sono elettori in generale, (a sensi del par. 28 dello Statuto Civico) purché sappiano leggere e scrivere, e non siano esclusi od eccettuati a sensi del par. 29 Statuto Civico:

1) tutti coloro che godono il diritto attivo per le elezioni del deputato al Parlamento ungarico;

2) i capitani e tenenti a lungo corso. I reclami contro le liste si possono produrre in iscritto, o a voce a protocollo, presso il Magistrato, nell'ufficio del concepista V. Host.

Contro le decisioni del Magistrato è aperto per tre giorni il reclamo alla Delegazione municipale e contro il conchiuso di questa, al r. Tribunale Amministrativo, entro giorni 15 dalla intimazione del rispettivo decreto.

I reclami diretti alla Delegazione municipale devono prodursi — in iscritto o a voce — come sopra indicato, muniti di una dichiarazione della Cassa Civica comprovante il deposito fatto dal ricorrente di cor. 20, importo che gli verrà restituito nel caso che al suo ricorso verrà fatto luogo; nel caso contrario sarà devoluto a scopo pio.

Un esemplare dell'art. di legge XXXIII del 1874, che nel suo l. capitolo norma il diritto elettorale, valevole anche per le elezioni municipali, nonché un nsemplare dello Statuto Civico, vengono contemporaneamente esposti nell'atrio del palazzo di Città.

Magistrato Civico.

Fiume, 19 agosto 1906.

— **Nagy botrány egy szállóban.** A fiumei Európa szálló békén szendérgő vendégeit az éjjel pokoli riadalom verte ki álmukból és — ágyukból. Jóval éjjel után a szálló harmadik emeletén megnyit minden vendégszoba ajtaja s az álmukból felriadt utasok rémülve, éjjeli toalettn rohantak ki a folyósóra, bámulva sápadt arccal és meredt szemekkel egymásra, hogy ugyan mi történhetett. Hát az történt, hogy a szállóval kapcsolatos kávéházban valami nemzetközi tolvaj meghuzta magát egész a „fair-abendig“, akkor felsompolygott a harmadik emeletre, ott besurrant egy vendég-szobába s kést szögezve az álmából fölrezzent vendégnő mellének, „pénzt, vagy életet“ követelt. A halálra ijedt uriaszszony iszonyu sikoltással ugrott ki ágyából s egy szerencsés mozdulattal elhárítva kebelétől a gyilkos tört, sikerült kimenekülnie a szálló folyósójára, ahol egetverő vészkiabálásban tört ki, melylyel fölverte álmából még a pincelakókat is.

Az alvószálló egyszerre meglevenedett s a nyugalmukból kiriasztott vendégek bucsujársként tódultak fö a harmadik emeletre, honnan a vészüvöltés hangzott. Közben több nő rémület-től sirógörcsöt kapott. A hoppon maradt merénylő tolvajt egykettőre sikerült elfogni a pincérekkel egyesült mentő-hadseregnek s véresre verve átadták a nagy zajra megjelent rendőrségnek. Végtelenül csodálkozunk, hogy egy magát elsőrangúnak geráló szállóban hogyan eshetik meg az a fura dolog, hogy a rengeteg szállodai személyzet bizonyára ébren örködő során keresztül éjjel egész a harmadik emeletig felhatolhat egy idegen a ki — nem volt bejelentve a portásnak címzett palotagondnoknál.

— **Megkerült pesti szobrok.** Három esztendeje, a Párisi Áruház égésekor ismeretlen tettesek ellopták az áruházban szemből levő kis parkból Kisfaludy Károly mellszobrát és a Népszínház homlokzata elől is elvittek két angyalt. A rendőrség sokáig kutatott a szobortolvajok után. Maga a lopás elkövetésének módja is rejtély maradt. A napokban azonban névtelen levél érkezett a budapesti főkapitányságra. A névtelen levélíró tudatta a rendőrséggel, hogy a három éve elloptott szobrok Pozsonyban vannak és a város főterén állanak. A

rendőrség eleinte nem hitt a névtelen levélnek, de mégis érdeklődött a dolog iránt. És ekkor kint, hogy a névtelen levélíró igazat írt. Pozsony város megvette az elloptott szobrokat, melyeknek körülbelül nyolcezer korona az értékük. Most újra megindul a vizsgálat a tolvajok után.

— **Az amerikai földrengés.** New-yorkból jelentik: Valparaizóból érkezett hírek szerint a földrengés óta ma nyílt meg először néhány üzlet a városban. A telefon- és táviróösszeköttetés Szanjágóval ismét helyreállott. A vámhivatal szintén ma nyílt meg. A pósta és vasuti forgalom megkezdődött. — Egy limai jelentés szerint a Valparaizóban életüket vesztek között van Frederiko Baradella, az ismert politikus és kapitalista. Limában attól tartanak, hogy Csiliből nem érkezik élelmiszer. — Szanjágóból táviratozzák: Tegnap reggel itt újabb földlökéseket észleltek. Este is csekélyebb erejű földlökést éreztek.

x **Dr. Feles-féle Stomatin** a fogakat néhány napi használat után hó fehérré tisztítja. E magyar gyártmány kapható minden drogeriában és gyógyszerárban.

Dr. Keszthelyi Péter Szusákon lakik a 68. számú Ruzsics-féle házban. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12 és félóraig és délután 2—4-ig.

Szerkesztői üzenetek.

G. M. Budapest. Fiumében a következő két magyar lap van: *Fiumei Hírlap*, politikai napilap és *Magyar Tengerpart*, társadalmi napilap.

TÁVIRATOK.

Wekerle marad — pénzügy-miniszter is.

Budapest, aug. 25. Több fővárosi lap mai számában az az ellenőrizhetetlen forrásból eredő hír jelent meg, hogy **Wekerle** Sándor lemondani szándékozik a pénzügy-miniszteri tárcáról s utódja **Szell** Kálmán lesz. Ezzel kapcsolatosan ma délben illetékes helyről kijelentették, hogy ez az ismételt felmerült hír a'aptalan. **Wekerle** kiváló fontosságot tulajdonít annak, hogy a pénzügyi tárca teendőivel járó hatáskörét megtarthassa, mert évek óta készen álló pénzügyi terveit meg akarja valósítani és már a kabinet alakításakor elhatározta, hogy a valutarendezést a saját tervei alapján akarja végrehajtani.

Tóth János — államtitár.

Budapest, aug. 25 **Tóth** János függetlenségi párti képviselőnek, a képviselőház háznapjának a vallás és közoktatásügyi miniszteri államtitkárrá való kinevezését ma közli a hivatalos lap. Az új államtitkár a mai nap folyamán számosan üdvözölték, elsősorban maga **Apponyi** Albert gróf kultuszminiszter. **Tóth** János már meg is írta levelét a képviselőház elnökségének, melyben tudatja, hogy képviselői mandátumáról és ezzel kapcsolatban háznapnyi tisztségéről lemond. Az új államtitkár a jövő héten foglalja el hivatalát.

Barabás lesz a képviselőház háznapja.

Budapest, aug. 25. Képviselői körökben beszélnek, hogy a függetlenségi párt **Barabás** Bélát akarja a képviselőház háznapjává kinevezni **Tóth** János helyébe, akit ma neveztek ki államtitkárrá.

Iparpártolási szövetkezet.

Szeged, aug. 25. Ma kezdődtek itt meg az iparpártolási szövetkezés

